Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henri Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIII.

„Gazeta" ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése luni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe șése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 138. Brașovŭ, Mercurĭ 20 Iunie (2 Iulie) 1890.

O cestiune controversată de competență.

III.

Brașovŭ, 19 Iunie st. v.

A doua întrebare, ce-o adreséză apĕrătorii circularei politice archiepiscopescĭ, dela „Telegrafulŭ Românŭ" membrilorŭ sinodului parochialŭ dela biserica sf. Nicolae din Brașovŭ și „gazetarilorŭ" carĭ facŭ imputărĭ Metropolitului pentru acea circulară", este:

„Află ei, că în puterea §-lui 12 alŭ Statutului organicŭ s'au pututŭ întruni în sinodŭ parochialŭ estraordinarŭ, pentru acelŭ obiectŭ? (adecă ca „sĕ ia conclusŭ" în cestiunea proiectului de lege pentru asilurile de copii).

După ce amŭ arĕtatŭ, că în sensulŭ § 7 punctŭ 3, 4 și 5 alŭ Stat. org. sinodulŭ parochialŭ nu numai că a fostŭ în dreptŭ, dér a fostŭ și datorŭ de a'șĭ manifesta îngrijirile față cu nouele sarcinĭ grele și nesuportabile, ce vrea sĕ le impună parochienĭlorŭ proiectulŭ de lege pentru asilurile de copii, urméză logicŭ, că, pentru a discuta acéstă cestiune vitală și a'șĭ arăta îngrijirile sale capulŭ bisericei, sinodulŭ parochialŭ s'a pututŭ întruni în puterea § 12 și în sinodŭ estraordinarŭ, căcĭ acestŭ §-ŭ dice apriatŭ, „că se póte ține și sinodŭ estraordinarŭ când ar cere vr'unŭ obiectŭ din cele espuse în § 7".

Și óre afacerea asilurilorŭ de copii nu este o afacere *estraordinară*? De ce sĕ nu se pótă déră ocupa de eventualele ei urmărĭ triste pentru parochiă și pentru interesele adevĕrate ale parochiei și unŭ sinodŭ estraordinarŭ, mai alesŭ când împrejurările o pretindŭ, și nu suferŭ sĕ s'amâne lucrulŭ până la anulŭ, când se întrunescŭ érăși sinódele ordinare? Căcĭ étă ce ne spune însușĭ „Telegrafulŭ Românŭ" în numĕrulŭ sĕu dela 6 (18) Martie 1890:

„Pericululŭ este pe întréga liniă și numai Dumnedeu bunulŭ sĕ ne scape de elŭ și de urmările triste legate de aceste procederĭ — póte fără părechiă în analele statelorŭ culturale din Europa".

Dér „înțelepții" și „a-totŭ-sciutorii" dela „Tel. Rom." din Sibiiu, carĭ se credŭ „competențĭ" de a da lecțiunĭ „nesocotițilorŭ" și „ignoranțilorŭ" parochienĭ din Brașovŭ, nicĭ atâta informațiune esactă despre cele petrecute n'au avutŭ, ca sĕ scie, că sinodulŭ, care a votatŭ adresa către Metropolitulŭ, n'a fostŭ estraordinarŭ, ci ordinarŭ.

Din causa agendelorŭ celorŭ multe ale parochiei Sf. Nicolae sinódele ordinare nu se potŭ termina în Ianuarie și de obiceiu se prelungescŭ până în Iunie, așa că adresa memorată s'a făcutŭ în sinodulŭ ordinarŭ.

După noi însĕ acesta este lucru cu totulŭ secundarŭ. Lucrulŭ de căpeteniă este și rĕmâne pericululŭ estraordinarŭ, de care suntŭ amenințate adĭ parochiele nóstre române, limba, cultura și crescerea religiósă, morală și națională a credincioșilorŭ lorŭ și mai pre susŭ de tóte *autonomia* nóstră bisericéscă.

Sĕ ne întórcemŭ dér puținŭ medalia pe cealaltă lature și sĕ vedemŭ décă biserica și corporațiunile ei potŭ sĕ privéscă cu mânile încrucișate la activitatea, ce are de gândŭ sĕ-o desfășure d-lŭ Csaky, ca „sĕ creeze", cum dice „Tel. Rom"., „unŭ felŭ de Ianicerĭ din Românĭ".

Sinódele parochiale, pe temeiulŭ și în sensulŭ statutului organicŭ, suntŭ datóre *a priveghia asupra religiosității și moralității membrilorŭ parochialĭ* și *a apĕra véda și autonomia bisericei și a comunei parochiale.*

Acésta nu stă scrisŭ în §§-ii 7 și 12 ai statutului organicŭ, dér este prevĕdutŭ clarŭ și limpede în § 23, punctŭ 13 și 14 alŭ acelui statutŭ, care tractéză despre sfera de activitate a comitetului parochialŭ. Și acestŭ comitetŭ este alesŭ din sînulŭ sinodului parochialŭ, prin urmare este subordinatŭ sinodului parochialŭ.

Prin întregŭ statutulŭ organicŭ, începĕndŭ dela sinodulŭ și comitetulŭ parochialŭ, până la congresulŭ naționalŭ-bisericescŭ și la sinodulŭ episcopescŭ, trece ca unŭ firŭ roșu îndatorirea credincioșilorŭ și a păstorilorŭ lorŭ sufletescĭ de a apĕra autonomia, véda și sânțenia bisericei.

N'a fostŭ dér nicĭ o necesitate ca sĕ vină „Tel. Rom." și sĕ impute „ómenilorŭ cu carte" din sinodulŭ parochialŭ dela Sf. Nicolae, că nu cunoscŭ constituțiunea bisericéscă, nu situațiunea bisericei și interpretéză rĕu paragrafii statutului organicŭ.

Tocmai, pentru-că membrii numitului sinodŭ suntŭ ómenĭ inteligențĭ, ei au trebuitŭ sĕ țină sémă nu numai de *litera*, ci și de *spiritulŭ* statutului organicŭ, după care trebue sĕ-șĭ îndrepteze pașii în lupta viuă pentru drepturile, binele și înaintarea bisericei și a învĕțĕmântului naționalŭ, care se află sub scutulŭ și sub conducerea ei. Și dóră nu-i va crede nimenĭ pe ei mai puținŭ capabilĭ de a înțelege și a pĕtrunde spiritulŭ legei, decâtŭ pe cei dela „Telegrafulŭ Românŭ!"

Décă n'ar fi esistatŭ nicĭ o altă considerațiune, de natură a deștepta cu dreptŭ cuvêntŭ îngrijirile sinodului parochialŭ, care trebue sĕ aibă în vedere, cum recunósce și „Tel. Rom.", adevĕratele interese ale parochiei, era de ajunsŭ numai faptulŭ, că prin noulŭ proiectŭ de lege pentru asilurile de copii se amenință în mĕsura cea mai mare véda, autonomia și libertatea religionară a bisericei române gr. or., pentru ca sĕ-i îndemne a întreprinde pasulŭ, de care s'au înspăimântatŭ cei cu circulara.

Óre „umbra de autonomiă, ce-o mai au astădĭ confesiunile și influința ce-o mai esercitéză asupra scólelorŭ în cele administrative" — după legile scolare dela 1879 și 1883 și după grămada cea mare de ordonanțe ministeriale edate pe temeiulŭ acestorŭ legĭ, — nu este în periculŭ de a dispăré și ea, décă se va face lege proiectulŭ pentru asilurĭ alŭ d-lui Csaky?

Cei ce nu credŭ, sĕ cetéscă cu atențiune acestŭ proiectŭ de lege și se vorŭ convinge. „Telegr. Românŭ" a sciutŭ mai înainte sĕ apreție pericululŭ, care „este pe întréga liniă" și care amenință înainte de tóte biserica. De ce acum, după circulara Escelenței Sale Metropolitului, pretinde deodată că bisericei nu-i este permisŭ nicĭ de a se îngriji de acestŭ periculŭ, căcĭ atuncĭ ar face politică?

„Telegr. Românŭ" susține acum susŭ și tare, că nu numai afacerea asilurilorŭ de copii e de natură politică, cum dice circulara, ci înseșĭ motivele cardinale ale adresei sinodului parochialŭ din Brașovŭ suntŭ de natură politică.

Ca dovadă citéză din adresă cu tiparŭ marcatŭ și următorulŭ pasagiu:

„Ingrijirea nóstră este cu atâtŭ mai mare, deórece noulŭ proiectŭ... nu urmăresce altceva decâtŭ continuarea operei începute de unŭ șirŭ de anĭ încóce *de a înstrăina tinerimea nóstră dela naționalitatea nóstră* și prin urmare și dela biserica nóstră."

Nu este permisŭ așadér după „Tel. Rom." unui sinodŭ parochialŭ de a se îngriji de naționalitatea tinerimei din parochiă!!

Atuncĭ ce noimă și ce înțelesŭ a avutŭ asigurarea, ce a făcut'o episcopatulŭ română gr. or. în representațiunea sa dela 1879 contra proiectului de lege pentru întroducerea limbei maghiare în școlele poporale, dicĕndŭ, că acestŭ proiectŭ „a produsŭ îngrijirĭ între credincioșii bisericei, *carĭ îșĭ temŭ limba* și *naționalitatea lorŭ*, și că „reprivindŭ ei la încercările analóge, întreprinse cu vre-o câte-va decĭ de anĭ înainte se temŭ, că proiectulŭ din cestiune este pe terenulŭ legislațiunei unŭ nou începutŭ alŭ nisuințelorŭ de maghiarisare?"

Dér cei dela „Telegr. Românŭ" au o memoriă slabă, fórte slabă, ei nu'șĭ aducŭ aminte de ceea ce au scrisŭ înainte cu câteva lunĭ, necum sĕ țină sémă de ceea ce s'a petrecutŭ în sînulŭ bisericei cu anĭ înainte.

De aceea au trecutŭ cu vederea, că sinodulŭ parochialŭ dela biserica Sf. Nicolae din Brașovŭ nu pentru prima óră a făcutŭ unŭ pasŭ ca acesta și că era în dreptŭ a se aștepta tocmai în situațiunea critică de față la o primire cu totulŭ alta decâtŭ a întâmpinat'o.

Dér despre acésta vomŭ mai vorbi într'unŭ articulŭ finalŭ.

DIN AFARĂ.

Societatea amicilorŭ Rusiei.

In Parisŭ s'a formatŭ o reuniune cu titlulŭ „*Société des amis de la Russie*", sub conducerea generalului de divisiă Rolland, a admiralilorŭ Le Timbre și Feuriot de Langle, a generalului Tory, a marchisului de Saint-Yves, a baronului Cambourg, a Dr. Labonne ș. a. Programulŭ, care a fostŭ lucratŭ de comitetulŭ întemeiătorŭ, cuprinde următórele pasage principale:

„Poporulŭ francesŭ păstréză adâncŭ în inima sa amintirea servicielorŭ făcute de Rusia și nu negligă nicĭ o ocasiune, de a dovedi de bună voiă simțĕmintele sale de recunoscință. De altă parte unŭ mare numĕrŭ de patrioțĭ rușĭ e convinsŭ, că liniștea Europii — cum s'a esprimatŭ Alexandru I la congresulŭ din Viena — cere o Franță mare și tare. Membrii comitetului au onóre a apela la toțĭ Francesii, fără deosebire de partide, carĭ într'o înțelegere cordială cu Rusia privescŭ o garanță pentru independența și integritatea patriei..."

Sprijinirea Serbiei de cătră Rusia.

Fóia rusescă „Grajdanin" pledéză pentru o *sprijinire* câtŭ mai întinsă *a Serbiei în contra Austro-Ungariei.* Momentulŭ e favorabilŭ, dice fóia rusescă, pentru lărgirea piețelorŭ rusescĭ. Ea recomandă întemeiarea unei companii comerciale pentru desvoltarea comerciului rusescŭ cu Serbia. Sêrbii arŭ puté fi sigurĭ de sprijinulŭ politicŭ alŭ Rusiei, câtŭ timpŭ vorŭ urma politica de adĭ. In ministerulŭ rusescŭ de finanțe, o comisiune deosebită va începe în curêndŭ sĕ lucreze unŭ proiectŭ pentru unŭ *tractatŭ comercialŭ ruso-sêrbŭ*. După cum spune „Novoje Vremja", din acéstă comisiune facŭ parte și consululŭ generalŭ rusescŭ din Belgradŭ și doi representanțĭ ai Serbiei. Tot-odată e vorba sĕ se lucreze și o *convențiă consulară*, cu intențiune de-a se înființa consulate sêrbescĭ în porturile Mării Negre.

Crisă ministerială în Germania.

Scirĭ sosite din Berlinŭ spunŭ, că ministrulŭ de rĕsboiu Verdy du Vernois de-odată cu primirea proiectului militarŭ germanŭ și-a sfîrșitŭ cariera. Se dice, că causa demisiunei lui ar fi greutățile, ce are sĕ întimpine în viitorŭ prin reformele militare plănuite, și de aceea portofoliulŭ de rĕsboiu trebue sĕ se încredințeze unei persóne, care sĕ'șĭ țină mai cu succesŭ posiția în mijloculŭ luptelorŭ parlamentare. Urmașŭ alŭ lui Verdy du Vernois se crede a fi generalulŭ Wittich, persónă agreată împĕratului Wilhelm. Nu se scie însĕ, décă schimbarea acésta de persóne se va întêmpla mai curêndŭ séu mai târdiu, dér atâta e sigurŭ, că ea va urma și că generalulŭ Verdy du Vernois numai scurtŭ timpŭ va mai rĕmâné în ministeriu.

„Nordd. Allg. Ztg." întăresce acéstă scire adăugêndŭ, că urmașulŭ lui Verdy va fi generalulŭ Wittich, și că îndată după re'ntórcerea împĕratului schimbarea în ministeriu se va îndeplini.

Pactulŭ germano-englesŭ și Germanii.

In Germania cresce din di în di neîndestulirea față cu pactulŭ încheiatŭ în dilele trecute cu Anglia. O societate colonială din Lipsca a ținutŭ în dilele trecute o adunare, în care oratorulŭ Wislicenus a declaratŭ pactulŭ de o *grozavă nenorocire*, adăogêndŭ, că acum pe lângă tótă lealitatea împĕratului trebue să i-se atragă atențiunea asupra datoriei ce-o are, de a nu sacrifica din drepturile sale și ale poporului sĕu. Unŭ altŭ oratorŭ a disŭ, că în casulŭ când Bismarck nu s'ar fi retrasŭ, Germania n'ar

sta astădĭ faţă'n faţă c'unŭ pactŭ aşa de umilitorŭ. Părerei acesteia i-s'a datŭ espresiune şi la banchetulŭ ce s'a ţinutŭ la Berlinŭ în ḑilele trecute în onórea maiorului Wissmau, cu care ocasiă s'au făcutŭ marĭ demonstraţiunĭ în favórea lui Bismarck. Cei adunaţĭ au felicitatŭ pe principele printr'o telegramă.

Intr'unŭ suplementŭ alŭ fóiei „Kölnische Ztg." a apărutŭ unŭ apelŭ cu titlulŭ „Deşteptă-te Germania!" şi în care se ḑice, că „cu o trăsătură de condeiu s'a nimicitŭ opera lui Wissman şi-a vitejilorŭ săi."

Proiectulŭ militarŭ germanŭ.

Continuându-se desbaterea asupra proiectului militarŭ în parlamentulŭ germanŭ, deputatulŭ *Payer* ḑise, că în acestŭ proiectŭ vede *primulŭ pasŭ pentru planurile viitóre ale ministrului de răsboiu Verdy*. In schimbulŭ acestorŭ sarcine să se'ntroducă serviciulŭ militarŭ de 2 anĭ. — Deputatulŭ *Bennigsen* ḑise, că proiectulŭ acesta militarŭ e o urmare a *sporirei puterii militare a Franţei şi Rusiei dela 1887*. Rusia şi-a măritŭ efectivulŭ de pace cu 43,000 ómenĭ, ér numărulŭ anualŭ alŭ recruţilorŭ cu 20,000 ómenĭ, totŭ aşa a procedatŭ şi Franţa. Aliaţii Germaniei potŭ cere, ca Germania să fiă încătva tare ca una din cele două puterĭ. Décă Bebel pune atâtŭ de puţinŭ pondŭ pe unŭ atacŭ din partea Rusiei, atuncĭ se facă o escursiune în provinciile vestice rusescĭ, unde Rusia a grămăditŭ masse colosale de trupe; la acésta se mai adaugă desvoltarea reţelei căilorŭ ferate rusescĭ, din nenorocire cu ajutorulŭ banilorŭ europenĭ. Serviciulŭ militarŭ de 3 anĭ nu se póte reduce acum la 2 anĭ, deórece *cu acéstă lege încă totŭ nu se ridică armata germană la tăria numerică a armatei Franţei, şi aliaţii potŭ pretinde Germaniei*, ca să aibă *o armată egală cu a unuia din cei doi vecinĭ*. — Deputatulŭ *Hintze* ḑise, că proiectulŭ e *primulŭ pasŭ pentru marea schimbare a organisaţiunei armatei*, ale cărei urmărĭ nu se potŭ prevedé. Ca fostŭ militarŭ (maiorŭ) a esperiatŭ, că serviciulŭ de 2 anĭ e de ajunsŭ. Combătêndŭ avertismentulŭ ministrului de răsboiu, că Germania să nu se baseze pe gloria dela 1870, Hintze ḑise, că cum la 1870 au învinsŭ cu puscile cu acŭ pe Francesĭ, carĭ aveau puscĭ Chassepot, astăḑĭ cu puscĭ superióre, Germanii potŭ să isprăvéscă cu Francesii celŭ puţinŭ totŭ aşa de bine.

La votare, au votatŭ contra proiectului liberalii, partida poporului, democraţii-socialĭ, velfii şi din centru 18 Bavarezĭ şi 2 Badensĭ, ér pentru proiectŭ au votatŭ 1 preotŭ şi 2 membrii bavarezĭ din centru, maioritatea centrului, partidele cartelului, Polonii şi antisemiţii. Proiectulŭ s'a primitŭ cu 211 contra 128 voturĭ. Étă cuprinsulŭ proiectului, care constă din două paragrafe:

„§ 1. Efectivulŭ presentŭ de pace alŭ armatei germane se stabilesce pentru timpulŭ dela 1 Octomvre 1890 până la 31 Martie 1894 cu 486,983 ómenĭ. Voluntarii pe unŭ anŭ nu suntŭ socotiţĭ în efectivulŭ presentŭ de pace. § 2. Dela 1 Octomvre 1890 se formézâ infanteria în 538 bataliόne, cavaleria în 465 escadróne, artileria de câmpŭ în 434 baterii, artileria pedestră în 31 bataliόne, pionerii in 20 bataliόne, trenulŭ în 21 bataliόne."

Resoluţiunile lui Windthorst, care au fostŭ primite, suntŭ: 1. guvernele să renunţe la planurile, d'a atrage la serviciulŭ activŭ pe toţĭ destoinicii de a purta arme, deórece acésta ar impune cheltuelĭ nesuportabile; 2. guvernele să ia pentru viitorŭ în perspectivă încuviinţarea anuală a efectivului presentŭ de pace; 3. să lucreze pentru faptica şi câtŭ mai marea scurtare a timpului de serviciu prin prelungirea vacanţei recruţilorŭ şi prin înmulţirea concediaţilorŭ disponibilĭ; 4. să chibzuéscă seriosŭ introducerea legală a serviciului de 2 anĭ la trupele pedestre.

Polonii şi politica generală.

Deputatulŭ dietalŭ polonŭ Asnyk, care s'a dusŭ la Parisŭ, ca să ia parte la serbarea întocmită pentru Mickievicz, ḑise către unŭ colaboratorŭ alŭ lui „Matin":

„Galiţia are o autonomiă estinsă. Nu-i vorbă, încă nu mergŭ tóte după dorinţă, dér Polonii potŭ răsufla liberŭ şi să-şĭ instrueze copiiĭ în scólele lorŭ. Polonii au aşadéră óre-care recunoscinţă pentru Austria, la care se associază simpatii personale pentru împăratulŭ Franciscŭ Iosifŭ. Intre aceste simţĕminte şi între patriotismulŭ polonŭ nu esistă de altmintrelea nicĭ unŭ conflictŭ. *Austria a încetatŭ de multŭ de a fi unŭ statŭ centralistŭ, şi nisuesce totŭ mai multŭ către federalismŭ.*"

Despre tripla alianţă se esprimă Asnyk astfelŭ:

„*Alianţa triplă nu e populară la noi*, mai ântêiu fiindŭ-că e vorba de o alianţă cu Germania, şi *între Polonĭ şi Germanĭ e cu neputinţă o alianţă*, atâtŭ acum câtŭ şi în viitorŭ; alŭ doilea, fiindŭ-că *acéstă alianţă e îndreptată în contra Franţei şi Polonilorŭ nu le e indiferentŭ ceea ce privesce pe Franţa. Nicĭ chiar apropierea Franţei de Rusia n'a putută şterge sentimentulŭ de viă simpatiă pentru Francesĭ.* In Polonia credŭ mulţĭ ómenĭ într'o *împăcare órecând cu Rusia*. Sigurŭ e în totŭ casulŭ, că acea *antipatiă* violentă, ca între *Polonĭ şi Germanĭ, nu esistă între Polonĭ şi fraţii lorŭ ruşĭ*."

SCIRILE ḐILEI.

Maiestatea Sa în Oradea-mare. Precum i-es scrie lui „Egyetértés", din isvorŭ vrednicŭ de credinţă, Maiestatea Sa va merge la 13 Septemvre în Oradea-mare şi va fi óspele episcopului catolicŭ Schlauch. Dela Oradea-mare Maiestatea Sa prabobilŭ că va merge la Szekelyhid, la manevre.

***

Cechii tinerĭ ţĕranĭ în contra pactului. O telegramă din Praga vestesce, că 2000 de Cehĭ tinerĭ ţĕranĭ au ţinutŭ la 29 Iunie n. o adunare, în care au declaratŭ unanimŭ, că deórece pactulŭ germano-cehŭ nu este primitŭ decâtŭ numaĭ de-o fracţiune cehă, punctaţiunile aceluia le respingŭ şi ei. Au mai hotărîtŭ, ca tóte comunele cehe să adreseze rugărĭ către domnitorulŭ, prin carĭ să céră disolvarea dietei, pentru ca să se asigure pacea naţională.

***

Şurubulŭ de dare. Ḑiarele din Cluşiu, mai alesŭ „Ellenzek", publică din tóte oraşele Ardélului strigăte de durere asupra procederei fără cruţare a comisiunilorŭ de măsurare a dării, care la darea de câştigŭ cl. III ridică posiţiile de până acum adese-orĭ cu mai multe sute de procente. Deja mai multe deputaţiunĭ s'au plânsŭ la ministrulŭ de finanţe. „Sieb. Deutsch. Tgbltt" spune, că nicĭ comisia din Sibiiu nu stă îndĕrĕtulŭ colegelorŭ sale din alte oraşe. Câte unŭ venitŭ se supune sub diferite titlurĭ la îndoită şi întreită dare.

Nu cumva, ca să nu péră sămânţa esecutorilorŭ?

***

Cărţĭ bisericescĭ cu litere latine. In „Tipografia diecesană din Aradŭ" se află de vêndare următórele cărţĭ bisericescĭ românescĭ tipărite cu litere latine: „*Faptele sânţilorŭ Apostolĭ*", „*Dumneḑeeştile liturgiĭ*" şi „*Sânta şi dumneḑeésca Evangelie*". Totŭ cu litere latine a apărutŭ în „Tipografia seminarială" din Blaşiu a treia ediţiune din „*Orologieriul celŭ mare*", în care s'au făcutŭ îmbunătăţirĭ fórte însemnate. Preţulŭ unui esemplarŭ nelegatŭ 2 fl. 80 cr., legatŭ în piele 3 fl. 80 cr.

***

Ocna, comună mare. Adunarea plenară orăşenéscă refusase, precum amŭ împărtăşitŭ, propunerea d'a se declara oraşulŭ Ocna ca mare comună. In contra hotărîrei adunării s'a făcutŭ recursŭ la viceşpanulŭ. Magistratulŭ s'a simţitŭ vătĕmatŭ prin espresiunile cuprinse în recursŭ şi aşa are de gândŭ să céră cercetare penală în contra recurenţilorŭ.

Nu scimŭ ce va fi scrisŭ în recursŭ, dér atâta scimŭ, că „domnilorŭ" din magistratŭ, carĭ vréu să se gereze ca conducĕtorĭ ai unui „oraşŭ", puţinŭ le pasă că poporaţiunea dă în brâncĭ plătindŭ dărĭ pentru a înghite lefurĭ ca la oraşŭ.

***

Banii de colegii. Ministrulŭ ung. de instrucţiune are de gândŭ, precum spune „P. H.", să reguleze cestiunea banilorŭ de colegii astfelŭ, ca la universitatea din Cluşiu să fiă mai reduşĭ decâtŭ la cea din Pesta. Scopulŭ e ca ascultătorii mai săracĭ să mérgă la Cluşiu, unde referinţele traiului suntŭ mai favorabile. Ministeriulŭ e de părere chiar, că acéstă măsură e avantagiósă chiar din punctulŭ de vedere alŭ intereselorŭ instrucţiunii superióre.

***

La têrgulŭ de vite din Vinţulŭ de josŭ în ḑilele din 21 şi 22 Iunie, după cum ni-se scrie, s'au vêndutŭ cu totulŭ 1503 vite. In proporţiă cu împrejurările locuitorilorŭ, têrgulŭ de vite a fostŭ multămitorŭ.

***

Societate culturală slavă. Fóia croată oposiţională „Agramer Tagblatt" sulevéză într'unŭ articulŭ scrisŭ cu tótă seriositatea idea înfiinţărei unei societăţĭ culturale slave. „Nu putemŭ privi şi mai departe liniştiţĭ", ḑice fóia croată, „cum copiiĭ Sêrbilorŭ orĭ Slovacilorŭ din jurulŭ Becĭcherecului şi din Ungaria de susŭ nu se împărtăşescŭ în frageda lorŭ etate de învĕţămêntŭ predatŭ în limba lorŭ maternă! Nu este óre datoria nóstră, ca pe lângă Kişdedovurile, ce se sporescŭ mereu, să înfiinţămŭ şi asilurĭ slovace?" Articululŭ fóiei croate află necesară înfiinţarea numitei societăţĭ şi din consideraţiunea, că ea va puté să îndemne pe toţĭ Slavii din monarchiă la fapte unitare.

***

Nu e coleră în Italia. Printr'o notă dela 15 (27) Iunie, adresată ministerului de esterne alŭ României, legaţiunea italiană din Bucurescĭ desminte formalŭ scirile relative la apariţiunea colerei în Italia.

***

Mandate postale locale. Ministrulŭ ung. de comerţŭ face cunoscutŭ, că oficiile postale efectuéză mandate postale şi în comunicaţiunea locală. Decĭ pentru încassarea unei sume de 500 fl. se póte folosi unŭ mandatŭ postalŭ şi atuncĭ, când oficiulŭ însuşĭ, care primesce scrisórea recomandată ce conţine mandatulŭ, séu când unŭ altŭ oficiu postalŭ trebue să încasseze pretenţiunea la loculŭ predării scrisorii. In comunicaţiunea locală scrisórea recomandată ce conţine mandatulŭ e a se franca după tarifulŭ stabilitŭ pentru comunicaţiunea locală, adecă până la 20 grame cu o marcă postală de 8 cr. (3 cr. espedarea şi 5 cr. recomandarea), şi dela 20—250 grame marcĭ de 11 cr. (6 şi 5 cr.)

***

Furtŭ. Ni-se scrie: Intr'una din ḑilele acestea, dimineţa între 8—9 óre cineva întră prin coperişŭ în casa primarului din Armărŭ (comitŭ Albei-inferióre), pe când primarulŭ era în oficiu şi acasă nu se afla nimenea. Hoţulŭ furà 503 fl. 25 cr. banĭ erarialĭ şi comunalĭ. Până acum nu s'a datŭ de urma lui.

***

Postŭ de scriitorŭ în vre-o cancelariă se caută din partea unui tînĕrŭ românŭ, care vorbesce bine şi limba maghiară. A se adresa la administraţia foiei nóstre.

Păruială în consiliulŭ comunalŭ din Roma.

Guvernulŭ italianŭ a presentatŭ camerei deputaţilorŭ unŭ proiectŭ de lege privitorŭ la oraşulŭ Roma, care desfiinţéză cu totulŭ autonomia comunală. Consiliulŭ comunalŭ s'a adunatŭ în 25 Iunie n. într'o şedinţă cu hotărîrea, ca să demisioneze din causa acésta. Şedinţa, în care era de faţă multŭ poporŭ şi raportorĭ de ḑiare, a fostŭ fórte turbulentă. La începutulŭ şedinţei, primarulŭ cetì o ordine de ḑi, propusă de comitetulŭ orăşenescŭ, de cuprinsulŭ, că consiliulŭ comunalŭ consideră proiectulŭ pentru Roma ca o batjocurire a demnităţii consiliului comunalŭ, ca o lovitură dată libertăţii constituţiunale şi ca o ofensare a capitalei, şi de aceea îşĭ dă demisiunea. Afară de Bacelli şi Menotti Garibaldi, toţĭ ceilalţĭ consilierĭ comunalĭ se alăturară la acéstă conclusŭ.

Bacelli admonià consiliulŭ, să fiă precautŭ. Proiectulŭ de lege, ḑise elŭ, s'ar puté modifica în modŭ corĕspunḑĕtorŭ şi să fiă de celŭ mai mare folosŭ capitalei. Dér consiliulŭ comunalŭ, în locŭ de-a se retrage busumflatŭ într'unŭ unghiu, să mérgă'nainte în lupta ce i-o oferŭ planurile lui Crispi. — Menotti Garibaldi declară, că elŭ rĕmâne la postulŭ sĕu de consilierŭ comunalŭ.

Acum urmă unŭ scandalŭ. De pe banca ḑiariştilorŭ strigă unŭ óre-care Casali către Menotti Garibaldi: „Rĕmâi în Caprera!"—„Tacĭ", 'i ripostă lui Casali redactorulŭ lui „Don Chisciotte", Luigi Vassallo, „tacĭ, mucarniţă veche de biserică, şi respectă numele lui Garibaldi!" — Casali se ridică şi'i trânti în capŭ lui Vassallo unŭ călimărŭ cu cernélă şi fugi apoi în mijloculŭ salei şedinţelorŭ. Vassallo alergă după elŭ şi'i dete două pălmĭ, de rĕsună sala. Acum rupse poporulŭ barierele şi năvălì în sală. Consilierii comunalĭ strigau, ameninţau şi'njurau. De-odată rĕsunară semnale de trîmbiţă, poliţia apărŭ în sală şi voi să o deşerte. Toţĭ rĕmaseră uimiţĭ. Primarulŭ întrebă: „Cine a chematŭ poliţia?" Comisarulŭ rĕspunse: „Unŭ servitorŭ alŭ primăriei, d-le primarŭ". Rîsetele furtunóse, ce urmară acestei declarărĭ, liniştiră chiar şi spiritele cele mai agitate. Primarulŭ trimise poliţia acasă şi Menotti Garibaldi putù să'şĭ continue vorbirea, rugândŭ pe consiliulŭ comunalŭ să nu sacrifice oraşulŭ unui periculŭ. S'a primitŭ însĕ ordinea de ḑi a comitetului orăşenescŭ şi consilierii unulŭ câte unulŭ şĭ-au depusŭ demisiunea în mânile primarului.

Precum spune o telegramă din Roma, consiliulŭ de miniştri a hotărîtŭ să ţină strînsŭ la disposiţiunile cuprinse în proiectulŭ de lege.

Alegerile de deputaţĭ pentru dieta Bucovinei.

Nouĕle alegerĭ de deputaţĭ pentru dieta Bucovinei se vorŭ face în 8 Iulie n. c. pentru districtele rurale, ér în 10 Iulie pentru oraşe.

Din incidentulŭ acestorŭ alegerĭ, Comitetulŭ Societăţii politice „Concordia" a adresatŭ unŭ apelŭ către alegĕtorĭ, prin care le recomandă acestora pe următorii candidaţĭ naţionalĭ românĭ:

Pentru districtulŭ Vijniţei: *Baronŭ Alexandru Vasilco*. Pentru districtulŭ Storojineţŭ: *Georgiu cav. de Flondorŭ*. Pentru districtulŭ Stanescĭ: *Mihailŭ de Goianŭ*. Pentru districtulŭ Sadagura *Nicolaie Baronŭ Musteţă*. Pentru districtulŭ Suceava *Iancu cav. de Zotta*. Pentru districtulŭ Gurahumorului şi Solca: *Victorŭ Baronŭ Stircea*. Pentru districtulŭ Rădăuţului: *Oreste Renney de Herşenĭ*. Pentru oraşulŭ Rădăuţŭ: *Eudoxiu Baronŭ Hurmuzachi*.

Pentru celelalte districte şi oraşe, afară de oraşulŭ Cernăuţŭ, Societatea politică „Concordia", în conformitate cu compromisulŭ făcutŭ cu comitetulŭ centralŭ electoralŭ sub presidiulŭ Escelenţii Sale baronului Alexandru Vasilco, *pentru astă-dată nu pune candidaţi*.

Publicândŭ apelulŭ de mai susŭ, „Revista Politică" din Sucéva face următorulŭ comentarŭ îmbucurătorŭ:

„Din multe nevoi amŭ scăpatŭ şi scimŭ, că totdéuna unirea nĭ-a fostŭ scăparea. Sĕ fimŭ mândri, că ţinemŭ la acéstă credinţă şi că lucrămŭ în bună înţelegere cu toţii.

Décă de anĭ vorbimŭ şi ne plângemŭ, că nu suntemŭ organisaţĭ şi că n'avemŭ o scólă politică, în care sĕ ne întâlnimŭ ca instructorĭ şi elevĭ, astădĭ cu bucuriă trebue sĕ constatămŭ, că aceste lipse nu esistă mai multŭ; tóte părţile corpului nostru naţionalŭ au păstratŭ credeulŭ sĕu de unire.

Organisaţiunea este făcută, scóla în care sĕ se întâlnéscă toţĭ factorii noştri politicĭ este deschisă. De aceea sĕ întrămŭ câtŭ de numĕroşĭ ca membri în societatea „Concordia", căreia d'abia acu i-a succesŭ a aduna tóte elementele pentru o viéţă politică câtŭ se póte de frumósă"....

Societatea politică „Concordia", care are misiunea a fi centrulŭ politicŭ alŭ Românilorŭ bucovinenĭ, în urma unei hotărîrĭ a comitetului declară cu tótă seriositatea, cumcă partidulŭ românŭ bucovinénŭ în viitorŭ nu va susţiné candidaţĭ, carĭ se vorŭ pune fără înţelegere prealabilă cu alegĕtorii, chiar şi atuncia nu, décă vorŭ fi bărbaţĭ eminenţĭ şi emeritaţĭ ai partidului românŭ.

Acestŭ conclusŭ se baséză pe esperienţa tristă, cumcă cea mai mare parte a deputaţilorŭ omitŭ datinele constituţionale de a sta în contactŭ cu alegĕtorii lorŭ, de a conchiàma din când în când adunărĭ electorale, spre a da raporturĭ despre activitatea lorŭ, spre a afla dorinţele şi trebuinţele poporului, dândŭ prin acestŭ modŭ poporului nostru o crescere constituţională.

Mama suferindilorŭ.

„Adevĕrulŭ" din Bucurescĭ publică următórea corespondenţă din Iaşĭ în privinţa ultimelorŭ hotărîrĭ luate de către Măria Sa *Dómna Elena Cuza*, soţia fostului principe românŭ Alexandru Cuza:

„Suntŭ câteva dile de când s'a dusŭ la Dr. Russ, care e epitropŭ la spitalulŭ „Caritatea" (din Iaşĭ) şi i-a propusŭ, că vré sĕ se stabiléscă în spitalŭ pentru a îngriji de copiiĭ suferindĭ. Se înţelege, că Dr. Russ rĕmase miratŭ de acéstă hotărîre a soţiei marelui domnitorŭ, şi rĕspunse, că n'ar puté primi asemenea ofertă. Insĕ la insistenţele Măriei Sale, că décă nu va fi primită, va găsi în altă parte vre-unŭ spitalŭ, care sĕ nu'i respingă cererea, Dr. Russ se învoì la asta.

„Măria Sa Elena Dómna era sĕ se şi instaleze în spitalŭ, dér din pricina unorŭ reparaţii indispensabile a amânatŭ mutarea sa.

„Două camere se pregătescŭ pentru Elena Dómna, unde îşĭ va avé şederea. Va avé de îngrijitŭ cincĭ copii suferindĭ, dintre carĭ trei suntŭ întreţinuţĭ din fondurĭ lăsate de prinţulŭ Al. Cuza şi doi vorŭ fi întreţinuţĭ din fondulŭ de 25,000 lei, care este pusŭ la disposiţia spitalului de Măria Sa Dómna Elena.

„Şi astfelŭ acéstă inimă generósă şi nobilă, demnă de defunctulŭ ei soţŭ, îşĭ va sfîrşi dilele într'unŭ institutŭ de binefacere, îngrijindŭ de nenorociţii copilaşĭ suferindĭ, ca astfelŭ sĕ mai pótă uita durerile ce sórtea cea amară a făcut'o sĕ sufere prin perderea *acelora*, ce îi erau atâtŭ de scumpĭ. (copii sĕi.)

„Ce voiescŭ?"

Sub titlulŭ acesta nesăbuitulŭ „Kolozsvár" în numĕrulŭ sĕu dela 27 Iunie a. c. se ocupă, cu cunoscuta sa manieră neruşinată, de programulŭ nostru naţionalŭ şi de legitimele nóstre pretensiunĭ naţionale. Intre altele dice:

„Óre ce vréu Românii? Nu înţelegemŭ pe mulţimea cea mare, care de bună sémă nu voesce altceva decâtŭ sĕ trăéscă pe câtŭ se póte în pace, ci pe acei domnĭ „inteligenţĭ", carĭ lucră şi facŭ politică ultraistă şi istoriă, şi pentru acésta au totŭ felulŭ de rapturĭ curióse. Că ce dorescŭ ei în programulŭ lorŭ scimŭ. Dér aievea la ce ţîntescŭ, nicĭdecum nu ne putemŭ închipui. Intr'adevĕrŭ programulŭ e grozavŭ de eroicŭ şi neînduratŭ. Faptica lorŭ activitate politică însĕ aci este lipsită de activitate martirică, aci se vaetă şi se înfuriéză, aci se plânge cu blândeţe — aşa îşĭ schimbă culorile ca unŭ cameleonŭ.

Apoi citândŭ câteva puncte din programulŭ nostru naţionalŭ, dice „Kolozsvár" mai departe:

Astfelŭ de lucrurĭ pretinde programulŭ „naţionalŭ" românescŭ, scurtŭ şi cuprindĕtorŭ. Din declaraţiile categorice putemŭ înţelege, că dorinţa lorŭ este ca Ardélulŭ (dóră cu escepţiunea Sĕcuimei şi a câtorva oraşe), Biharia, Maramurĕşulŭ şi o parte din ţinuturile dela Sudŭ — sĕ fiă în privinţa administrativă şi justiţiară, ba o bună parte şi în privinţa culturală sĕ se facă cu desĕvêrşire românescĭ; fiindŭ-că acestea suntŭ „totŭ ţinuturĭ locuite de Românĭ" şi în care românimea este preponderantă în privinţa numerică.

„Nur Lumpen sind bescheiden, — şĭ-au gânditŭ cinstiţii domnĭ şi au formulatŭ după plăcerea lorŭ unŭ astfelŭ de planŭ politicŭ, din care nu lipsesce decâtŭ numai armată naţională românéscă, legislaţiune deosebită, representanţă esternă de sine stătătóre şi domnitorŭ deosebitŭ. — Dér se póte, că pretensiunile acestea le vorŭ face mai în urmă. Se miră omulŭ că pe lângă o valahisare aşa de solidară şi escepţională, ce-o pretindŭ, de ce forţéză ei distrugerea Uniunei? De ce deosebescŭ „proprietatea îndreptăţită românéscă" de dincolo de muntele Craiului de cea din Ardélŭ?.... Dóră nu vréu sĕ facă deodată două Valachii în Ungaria?!

„Noi însĕ scimŭ lămuritŭ, ce dorescŭ domnii românĭ în programulŭ lorŭ. Dér pretensiunile acestea grozavŭ de egoiste nicĭdecum nu se potŭ uni cu rolulŭ politicŭ, pe care de obicei îlŭ jócă cei ce pretindŭ ţéră deosebită, amestecându-se în afacerile nóstre comune şi în modestele întêmplărĭ ale vieţii nóstre de tóte dilele. Nu pricepemŭ, de pildă, imputările cele mai nouă ce le facŭ fraţilorŭ noştri Saşĭ din causa noului programŭ dela Sibiiu. Ei dicŭ cu multă amărăciune, că Saşii — cu încunjurarea Românilorŭ — încheiă pace cu Ungurii. Se plângŭ şi se supără pentru vătĕmarea şi ştirbirea ce au suferit'o în urma acésta „interesele comune". Lamentéză, că factorii saşĭ au lăsatŭ pe josŭ pe Românii neegoiştĭ şi blândĭ în nisuinţa lorŭ ca „ne-maghiarii sĕ fiă egalŭ îndreptăţiţĭ în tóte privinţele. Şi le aruncă în faţă cu mâniă, că: aşa se vede, că acum Saşii în calculele lorŭ politice nu privescŭ mai multŭ pe poporulŭ românŭ ca factorŭ cu drepturĭ egale.

„Intr'adevĕrŭ, acésta e curiósă plângere, o curiósă schimbare a Cesarismului arătatŭ de ultraiştii românĭ în programulŭ lorŭ. Óre cu ce dreptŭ păşescŭ ei cu pretensiunĭ faţă cu Saşii, pe carĭ nu numai că i-au ignoratŭ cu totulŭ în programulŭ lorŭ politicŭ, dér acesta ţîntesce chiar la ruinarea lorŭ? Cine a auditŭ vre-odată, ca unŭ cuceritorŭ declaratŭ sĕ se plângă, că celŭ, pe care vréu sĕ-lŭ cuceréscă, nu-i tinde mână de ajutorŭ în munca lui?

„Faptŭ e, că ultraiştii românĭ faţă cu acele anumite „teritorii întregĭ" vréu totulŭ pentru ei. Faptŭ e mai departe, că pe teritoriile acestea—în privinţa numerică — pretutindenĭ dominéză pe Saşĭ în aşa mĕsură, încâtŭ cei din urmă numai într'unŭ comitatŭ (Têrnava-mare) suntŭ în maioritate de 6000, ér în celelalte comitate maioritatea o forméză Românii.

„Luândŭ în considerare raporturile poporaţiunei şi asemĕnându-le cu pretensiunile modeste ale programului românescŭ, — numai decâtŭ apare, că domnii ultraiştĭ vréu pentru fundulŭ regiu (afară de unulŭ séu două oraşe) administraţiă şi justiţiă deosebită. De-ocamdată atâta, apoi mai multŭ....

„Se vede dér, că Saşilorŭ li-ar fi uşorŭ sĕ rĕspundă la învinuirea, că lucră în contra „intereselorŭ comune." Dér şi mai bine se vede, că este aicĭ timpulŭ: a înlătura contradicerile între programulŭ sfăşietorŭ de ţéră alŭ ultraiştilorŭ românĭ şi faptica lorŭ activitate politică.

„De-oparte a valahisa pe Maghiarii şi Saşii ce locuescŭ pe „teritoriile întregĭ", — de altă parte a se plânge, că pe ei nu-i sprijinesce nicĭ Maghiarulŭ, nicĭ Sasulŭ în nisuinţele lorŭ blânde şi îndreptăţite; de-oparte a tăia în două statulŭ unitarŭ, a nimici instituţiile lui fundamentale şi a da o formă de totŭ nouă sistemului statului, — de altă parte însĕ de a vorbi mereu despre „lealitatea" lorŭ fără de sémĕnŭ, despre „respectarea legilorŭ" şi a cere *numai* conservarea lorŭ de rassă. Acéstă atitudine de doi banĭ în trei pungĭ nu mai póte merge fără de a-şĭ pierde ambe părţile creditulŭ moralŭ şi consideraţiunea.

„Fără'ndoială, că singura atitudine corectă ar fi ca „partidulŭ naţionalŭ românŭ" *sĕ-şĭ revisuéscă programulŭ.* In cele din urmă se va puté vedé, că cu astfelŭ de pretensiunĭ politice fantasmagorice în vecĭ nu vorŭ câştiga aprobarea seriósă a naţiunei maghiare şi încetulŭ cu încetulŭ vorŭ perde şi simpatia acelora, carĭ se pórtă cu prietiniă faţă de ei — nu atâta din consideraţiunĭ politice, câtŭ mai vêrtosŭ din cause de sentimentŭ.

„Timpurile se schimbă şi naţiunea maghiară — va rĕmâné neschimbată. Poftéscă şi împace-se odată cu acésta. Desbrace odată „partidulŭ naţionalŭ românŭ" uniforma lui de Iulie Cesare, care şi aşa nu impune nimĕnui. Depună acea sabiă romană, cu care zingănesce atâtŭ în jurulŭ lui, pentru-că şi aşa e de lemnŭ. Şi scobóre-se din înălţimea planului creatorŭ de patriă în mijloculŭ ómenilorŭ de rêndŭ, fiind-că este aicĭ pe séma lorŭ o muncă mai înţeléptă şi mai folositóre."

Corespondenţa „Gaz. Trans."

De pe vĕrfulŭ Petra Tomei, 28 Iuniu 1890.

Comuna Acmarŭ din comit. Albei inferióre este o comună muntósă, aşa că o comsasare a teritoriului sĕu s'ar păré cu neputinţă. Pe lângă tóte acestea comassarea se va începe încă în véra acésta. Intregŭ teritoriulŭ acelei comune abia face 8000 jugĕre catastrale, pămêntŭ de clasa a 8-a, ér spesele de comassare suntŭ socotite la 9000 fl., aşa că locuitorii acelei comune suntŭ învoiţĭ a vinde pentru tot-déuna proprietăţile lorŭ în preţulŭ speselorŭ, ce au sĕ le supórte cu comassarea.

Urmările comassărilorŭ şi segregărilorŭ de pămêntŭ, păşune şi pădurĭ suntŭ fórte triste pentru bietulŭ nostru poporŭ dela munte, care până 'n dilele de adĭ s'a susţinutŭ şi a suportatŭ povĕrile statului numai şi numai din vite; astădĭ însĕ ne mai avêndŭ unde-şĭ ţiné unŭ purcelŭ, e silitŭ a lua lumea 'n capŭ şi a-şĭ căuta traiulŭ vieţei în alte ţĕrĭ. Acéstă sórte a ajunsŭ pe mai multe sate dela munte, cum este Păclişia, Inurile, Răcăteu, Acmarŭ şi alte sate din vecinătate, aşa că se póte dice, că jumĕtate din locuitorii acestorŭ sate suntŭ emigraţĭ în România, de unde îşĭ câştigă banii de lipsă pentru plătirea dărilorŭ şi pentru susţinerea familielorŭ de acasă.

Inainte de acésta cu 20 anĭ, spunŭ bĕtrânii din Acmarŭ, că pe lângă tóte că ei au avutŭ numai jumĕtate din teritoriulŭ, ce astădĭ se va comassa, nu era în satŭ omŭ, care sĕ nu fi avutŭ câte 8 vite cornute, oi, capre şi rîmătorĭ; care era mai sĕracŭ avea 2 vite de jugŭ, astădĭ însĕ, care e mai de frunte abia are câte 2 văcuţe amărîte.

Multŭ contribue la acestŭ rĕu beuturile jidovescĭ, dér şi mai multŭ lipsa de ómenĭ luminaţĭ, carĭ sĕ se îngrijéscă şi de sórtea altora şi nu numai de a lorŭ. Cei dintâi chiămaţĭ ar fi preoţii, dér durere, unii preoţĭ de ai noştri de pe aicĭ lasă prea multŭ de doritŭ în astă privinţă, ba unii mergŭ până acolo, de se facŭ unelte ale Jidanilorŭ, carĭ ţinŭ în arendă pădurile şi păşunile, şi carĭ în urma legilorŭ esistente referitóre la păşunatulŭ în pădure, pedepsescŭ pe bieţii ómenĭ, ale cărorŭ vite apucă în pădurile esarendate de ei, aşa de aspru, încâtŭ pedépsa nu şĭ-o potŭ achita cu vitele. Chiar în dilele acestea mi-se plângeau nisce ómenĭ nĕcăjiţĭ din Răcăteu, că suntŭ pedepsiţĭ, pentru-că li-au apucatŭ vitele în pădurea lorŭ propriă, cu o sumă considerabilă, în urma arătărei făcute din partea unui preotŭ jidanului Glück, care ţine în arendă pădurile lorŭ. In casurile acestea, omulŭ e silitŭ a lua banĭ împrumutŭ de pe unde póte, ca sĕ scape de nĕcasŭ, cum au făcutŭ locuitorii din Acmariu, carĭ au luatŭ banĭ cu interese neumane, şi neputêndŭ rĕspunde la timpŭ, li-s'au vêndutŭ proprietăţile, pe carĭ le-au cumpĕratŭ înşişĭ creditorii. Aceştia vĕdêndu-se stăpânĭ peste moşiile românescĭ, cerŭ acum comassarea, ca sĕ-şĭ capete proprietatea lorŭ la o parte, prin ce locuitorii din comună vorŭ fi mai strîmtoriţĭ. — Totŭ în dilele acestea spuneau nisce ómenĭ, că unŭ Jidanŭ din Cârna, care pe cum se vede e bine protegiatŭ, a pedepsitŭ pe nisce ómenĭ cu câte 5 fl. pe fiă-care, din causă că au trecutŭ peste pămêntulŭ lui cu piciórele. Décă n'aşĭ ţiné sémă de vitregitatea stăpânirei unguresci, care pe bietulŭ nostru poporŭ îlŭ lasă pradă în gura hienelorŭ celorŭ flămânde, — aşĭ dice deu: Aşa-ţĭ trebue ţie Române, décă ţi-ai datŭ pămêntulŭ tĕu la jidanŭ!

Ar fi de doritŭ, ca preoţii şi învĕţătorii noştri pe de o parte sĕ stăruie din tóte puterile a opri încăerarea locuitorilorŭ noştri românĭ în procese, carĭ de comunŭ se sfîrşescŭ cu perderea întregei averĭ, ér de altă parte sĕ-şĭ procure câte unŭ diarŭ românescŭ instructivŭ şi potrivitŭ, ale căruia poveţe sĕ le propage în poporŭ. *F*

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS".

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Belgradŭ, 1 Iulie. *Ministeriulŭ a propusŭ regenţei, sĕ exileze pe Milan din Serbia pentru tótă vieţa, din causa ultimei vorbirĭ, ce a rostit'o.*

DIVERSE.

Colera. Fóia vienesă „Wiener Ztg." într'unulŭ din numerii trecuţĭ aducêndŭ unŭ raportŭ sanitarŭ sĕptămânalŭ dice, că în Rudolfsheim doi ómenĭ s'aŭ bolnavitŭ de coleră. Scirea acésta însĕ o desminte „Abendpost." Din Barcelona se scrie, că portulŭ Gaudia e ameninţatŭ de coleră ér din Madridŭ i-se scrie „Agentie Havas," că în Valencia s'au ivitŭ câteva casuri nouă de coleră. În tóte părţile se iau mĕsurĭ de precauţiune, ér în Franţa, preşedintele Carnot a subscisŭ o sumă de 100,000 fr. ce-o cerea ministeriulŭ pentru ca sĕ ia de timpuriu mĕsurĭ în contra epidemiei. În decursulŭ sĕptămânei scirĭ sosite din Neapolŭ şi Veneţia au avisatŭ, că acolo încă s'au ivitŭ câteva casurĭ de coleră, dér scirile acestea s'au desminţitŭ.

O telegramă mai nouă din Madridŭ spune, că fóia oficială spaniolă comunică scirea, că dela 26—27 Iuniu n. în ţinutulŭ Valencia s'au ivitŭ 15 casurĭ de coleră dintre carĭ 4 au fostŭ urmate de mórte. Colera se pare, că se lăţesce mai tare în Gaudia unde s'au ivitŭ de curêndŭ 7 casurĭ de coleră.

Sĕrbătórea naţională francesă dela 14 Iulie n. are următorulŭ programŭ: Festivităţile începŭ la 13 Iulie cu esecutarea unei cantate de Massenet pe piaţa Caraussel. De acolo se duce. „Féderation musicale", 2500 ómenĭ, pe câmpulŭ lui Marte, unde se serbéză înaintea unui altarŭ alŭ patriei aniversarea de 100 de anĭ a federaţiunei; apoi se 'mpartŭ medaliile comemorative la lucrătorii turnului Eiffel. Comitetulŭ festivŭ dispune de unŭ capitalŭ de 500,000 francĭ, la care contribue oraşulŭ Paris cu 400,000, statulŭ cu 120,000, departamentulŭ Senei cu 33,000 francĭ. Din aceştia se 'mpartŭ: 100,000 săracilorŭ din Paris, 38,000 săracilorŭ din împrejurime, 14,000 pentru representaţiunea gratuită la opera cea mare, 8,000 pentru celelalte teatre, 20,000 pentru serbările copiilorŭ, 72,000 pentru pavoasarea (împodobirea cu stégurĭ) oraşuluĭ, 8,000 pentru departamentŭ, 16,500 pentru împodobirea monumentelorŭ, 36,000 pentru serbarea de pe câmpulŭ lui Marte, 15,400 pentru serbarea de pe Sena, 82,700 pentru artificii, iluminărĭ ş. a.

1600 case arse. In Fort de France pe insula Martinica au arsŭ pe timpulŭ unui vêntŭ mare 9 strade, în care se aflau spitalulŭ, edificiulŭ postalŭ şi telegraficŭ, catredala, direcţiunea vamală şi biblioteca. Cu totulŭ au arsŭ 1600 de case.

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 1 Iuliu st. n. 1890.

Bancnote romănesci	Cump.	9.27	Vênd.	9.29
Argintŭ românescŭ -	„	9.23	„	9.26
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.29	„	9.32
Lire turcesci - - -	„	10.56	„	10.61
Imperialĭ - - - -	„	9.54	„	9.59
Galbinĭ .	„	5.45	„	5.50
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	—.—
Ruble rusesci - - -	„	133.—	„	134.—
Mărcĭ germane - -	„	—.—	„	—.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 30 Iuniu st. n. 1890.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	103.40
Renta de hârtiă 5% - - - - - -	99.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ - - - - - - - - -	116.90
dto argintŭ - - - - - -	97.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	113.50
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	89 —
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	104.25
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - -	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	138.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	127.50
Renta de hârtiă austriacă - - - -	88.65
Renta de argintŭ austriacă - - - -	89.25
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109 35
Losurĭ din 1860 - - - - - - -	140.25
Acțiunile băncei austro-ungare - -	973 —
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	344.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	305.—
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - -	5.53
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - -	9 30
Mărcĭ 100 imp. germane - - - -	57.35
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	116 85

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei", precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans."

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe șése lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe șése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Dumineca.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . 2 fl. —
Pe șése lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe șése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1890.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ accele-ratŭ.	Trenŭ accele-ratŭ	Tren de per-sóne	Tren de per-sóne
Viena	3.25	8.—	10.50	
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.29	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.58
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mezö-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca			4.54	4.03
Bucia			5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana			6.38	5.49
Aghiriș			6.59	6.11
Ghirbĕu			7.11	6.28
Nădĕșel	5.49	Trenŭ de pers	7.24	6.44
Clușiu	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11 23	8.11	8.55
Ghiriș	7.31	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra		1.25	9 56	11.27
Vințulŭ de susŭ		1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiușŭ	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunelŭ		2.49	11.20	1.54
Blașiu	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa		3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediașŭ	10.07		12.39	3.46
Elisabetopole	10.30		1.08	4.27
Sighișóra	11.06		1.50	5.39
Hașfalĕu	11.22		2.06	6.03
Homorodŭ	12.37		3.20	7.51
Augustinŭ			3.56	8.36
Apața	1.26		4.19	9.10
Feldióra	1.47		4.44	9.44
Brașovŭ	2.23		5.20	10.31
	2.33		5.30	
Timișŭ	3.15		6.14	11.23
Predealŭ	3.47		6.45	12.08
Bucuresci	9.30		11 30	

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de pers.	Trenŭ accele-ratŭ.	Tren de per-sóne
Bucuresci	7.55			4.45
Predealŭ	1.08		4.10	9.12
Timișŭ	1.37		4.50	9.41
Brașovŭ	2.13		5.50	10.17
	2 43	4.—		10.32
Feldióra	3.12	4.44		11.04
Apața	3.32	5.20		11 30
Augustinŭ	3.47	5.47		11.51
Homorodŭ	4 20	6.36		12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12		1.35
Sighișóra	5.45	8.47		1.59
Elisabetopole	6.12	9.29		2.32
Mediașŭ	6.33	10.10		2.53
Copșa mică	6.46	10.32		3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa		11.01	12.04	3.33
Blașiu	7 22	11.37	12.32	4.03
Crăciunelŭ		11.52	12.44	4.14
Teiușŭ	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiudŭ	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințulŭ de susŭ		2.20	2.16	5.45
Uióra		2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8 45	2.46	2.39	6.08
Ghirișŭ	9.16	3.33	3.15	6.42
Apahida		5.—	4.32	7.52
Clușiu	10.36	5.28	4.53	8.10
	10.48	6.05	5.30	8.30
Nădășelŭ		6.26	5.48	8.50
Ghîrbău		6.42		9.05
Aghireșŭ		6.58	6.11	9.19
Stana		7.24		9.43
B. Huiedin	12.01	7.47	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.27	7.12	10.41
Bucia		8.49		10.56
Bratca		9.08		11.13
Rév	1.10	9.28	7.51	11.32
Mezö-Telegd	1.36	10.04	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	10.41	8.42	12.41
	2.08	11.06	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	1.19	10.09	3.03
Szolnok	5 11	3.31	11.51	5.10
Budapesta	7 15	6.35	1.55	8.15
	8.40	6.50	2.25	10.40
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ accele-ratŭ.	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Aradŭ	8.10	3.50	5.27
	Trenŭ omnibus 2.20	4.10	5.50
Glogovațŭ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	6.23
Paulișŭ	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6 52
Conop		5.38	7.17
Bĕrzava		5.53	7.33
Soborșinŭ		6.15	8.20
Zamŭ		6.58	8.49
Gurasad.		7.22	9.16
Ilia		7.38	9.32
Branicica		7.54	9.51
Deva		8.14	10.18
Simeria (Piski)		8.43	10.44
Orăștia		9.12	11.14
Șibotŭ		9.34	11.39
Vințulŭ de josŭ		9.56	12.05
Alba-Iulia		10.17	12.26
Teiușŭ		10.44	12.58

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ accele-ratŭ.	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Teiușŭ		12.59	4.51
Alba-Iulia		1.39	5.27
Vințulŭ de josŭ		1.56	5.44
Șibotŭ		2.23	6.06
Orăștia		2.49	6.28
Simeria (Piski)		3.37	7.10
Deva		3.53	7.26
Branicica		4.18	7.48
Ilia		4.43	8.10
Gurasada		4.53	8.21
Zamŭ		5.21	8 48
Soborșinŭ		5.56	9.17
Bĕrzava		6.46	9.54
Conopŭ		7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Paulișu	Trenŭ omnibus 6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Aradŭ	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5.50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski)-Petroșenĭ

	T. d. p.	T. omn.	T. omn.
Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațegŭ	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	10.37	2.51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.43
Petroșenĭ	12.—	4.02	8.15

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

	T. omn.	T. omn.	T. omn.
Petroșenĭ	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	11.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațegŭ	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2.09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Aradŭ—Timișóra

	T. omn.	T. omn.
Aradŭ	6.18	4.18
Aradulŭ nou	6.40	4.40
Németh-Ságh	7.05	5.05
Vinga	7.33	5.33
Orczifalva	7.56	5.50
Merczifalva	8.14	6.06
Timișóra	9.04	6.50

Timișóra—Aradŭ

	T. omn.	T. omn.
Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradulŭ nou	9.09	3.41
Aradŭ	9.25	3.55

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda—Ghirișŭ

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghirișŭ	6.25	10.—	3.—	8.40

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	5.—	11.25
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	8.40	2.45
Sighișóra	10.52	5.28

Copșa-mică—Sibiiu

	Tr. de p.	T. d. p.	Tr. omn.
Copșa-mică	4.05	10.47	7.10
Șeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneșŭ	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu-Copșa-mică

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneșŭ	8.30	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	5.55	11.10
Copșa-mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea-Oșorheiu Reghinulŭ săsescŭ

	Tr. de p.	Tr. de p.	Tr. omn.
Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.50	3.29
Ludoșŭ	3.46	9.11	4.06
M.-Bogata	3.56	9.20	4.15
Iernutŭ	4.33	9.57	4.54
Sânpaulŭ	4.48	10.12	5.10
Mirașteu	5.11	10.35	5.34
Oșorheiu	5.30	10.54	5.35
	5.50	4.58	
Reghinul-săs.	7.25	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oșorheiu		10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Mirașteu	7.44	6.14	10.39
Sânpaulŭ	8.07	6.37	11.02
Iernutŭ	8.29	6.58	11.23
M. Bogata	9.02	7.28	11.53
Ludoșŭ	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8 25	12.50

Simeria (Piski)-Uniedóra

	Tr. omn.
Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Uniedóra	4.50

Unied.-Simeria (Piski).

Uniedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria	10.10

Murĕșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

	T. omn.
Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagŭ-Budatelecŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița-Murĕșŭ-Ludoșŭ

	T. omn.
Bistrița	1.16
Țagŭ-Budatelecŭ	4 50
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7 21

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU Brașov.